

ЧЕРКАСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор Черкаської медичної академії
Голова Приймальної комісії
Інна ГУБЕНКО
2023 року

Програма

вступних випробувань з української мови
на основі базової загальної середньої освіти

Черкаси
2023

УКЛАДАЧІ:

Губенко І. Я.

професор кафедри фундаментальних дисциплін, ректор Черкаської медичної академії, доктор філософії (кандидат медичних наук), доцент, академік Української академії наук, заслужений лікар України.

Білик Л. В.

доцент кафедри природничих дисциплін проректор з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти Черкаської медичної академії, кандидат педагогічних наук

Ситнік Т. І.

завідувач кафедри гуманітарних дисциплін Черкаської медичної академії, доктор педагогічних наук

Програму розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії філологічних та історичних дисциплін №9 від 25.04.2023.

Програму обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою Черкаської медичної академії протокол №11 від 02.05.2023.

Пояснювальна записка

Українська мова – державна мова України. Як навчальний предмет українська мова виконує важливі освітні функції. Головна функція рідної мови полягає в тому, що вона є засобом спілкування. Як форма вияву національної й особистої свідомості вона є засобом самопізнання, саморозвитку і самореалізації людини. Вільне володіння рідною мовою забезпечує здійснення творчих можливостей молоді у всіх сферах життя.

Критерії оцінювання, і порядок оцінювання підготовленості навчальних досягнень абітурієнтів, які складають вступні випробування до Черкаської медичної академії

1. Вступні випробування проводять у формі вступного іспиту шляхом складання письмового тестового іспиту.

2. Кожен екзаменаційний білет письмового тестового іспиту включає 60 тестів з певного конкурсного предмету. Оцінювання здійснюється за 12 та 200 бальною шкалою.

3. Кожне тестове завдання екзаменаційного білету письмового тестового іспиту оцінюється так:

- правильна відповідь з біології прирівнюється до 1 балу
- правильна відповідь з української мови прирівнюється до 1,4 бали.

Члени екзаменаційної комісії сумую бали, що отримані з двох дисциплін та шляхом переведення в 200 бальну шкалу розраховується результат.

Результатами усної співбесіди з біології та української мови є одна позитивна оцінка за шкалою 100-200 (з кроком не менше ніж в один бал) або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника («незадовільно»).

Мінімальна позитивна оцінка для вступу за результатами УС становить 100 балів.

Абітурієнти повинні знати:

- ❖ поняття про мову, її функції, роль мови у формуванні і самовираженні особистості;
- ❖ зміст основних розділів науки про мову;
- ❖ основні орфоепічні, орфографічні, пунктуаційні правила;
- ❖ морфологічні ознаки та синтаксичну роль частин мови;
- ❖ загальні відомості про просте і складне речення, однорідні члени речення, речення із вставними словами, відомості про відокремлені та уточнюючі члени речення, пряму мову;
- ❖ основні поняття мовлення і спілкування;
- ❖ норми українського мовленнєвого етикету.

Абітурієнти повинні вміти:

- ❖ самостійно здобувати знання, працювати з навчальною літературою;
- ❖ користуватись словниками різних типів;
- ❖ знаходити вивчені орфограми, пояснювати їх, правильно писати з вивченими орфограмами, знаходити і виправляти орфографічні помилки;
- ❖ обґрунтовувати вживання розділових знаків за допомогою вивчених правил;
- ❖ правильно вживати в мовленні речення, різні за будовою та метою висловлювання;
- ❖ створювати монологічні висловлювання різних типів, стилів, жанрів з урахуванням ситуації спілкування;
- ❖ дотримуватись норм українського мовленнєвого етикету.

У програмі подано перелік тем.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Вступ. Фонетика. Орфоепія. Графіка.
Орфографія.
Лексикологія. Фразеологія. Будова слова. Словотвір.
Морфологія.
• Іменник.
• Прикметник.
• Числівник. Займенник.
• Дієслово. Дієприкметник.
• Дієприслівник. Прислівник.
• Прийменник. Сполучник.
• Частка. Вигук
Синтаксис. Пунктуація.

• Двоскладні та односкладні речення.
• Неповні речення. Речення з однорідними членами.
• Речення із звертаннями. Вставними словами. Речення з відокремленими членами
• Пряма і непряма мова. Діалог.
• Складне речення. Складносурядне речення.
• Складнопідрядне та безсполучникове речення.
• Складне речення з різними видами зв'язку.

ВСТУП. ФОНЕТИКА. ОРФОЕПІЯ. ГРАФІКА

Мова – найважливіший засіб пізнання, спілкування і впливу.

Українська мова – державна мова України. Розвиток української мови. Українська мова у світі. Роль мови у формуванні і самовираженні особистості.

Звуки мови і звуки мовлення.

Голосні і приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі й глухі; вимова звуків, що позначаються буквами г і ґ.

Позначення звуків мовлення на письмі.

Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї.

Склад. Основні правила переносу. Наголос. Вимова наголошених і ненаголошених голосних і позначення їх на письмі.

Ненаголошені голосні е, и, о в коренях слів. Чергування голосних о-а, е-ї, е-и, е-о, після ж, ч, ш, щ, і після ж, ч, ш, щ та г, к, х у коренях слів. Ненаголошені голосні, що не перевіряються наголосом.

Вимова приголосних звуків та позначення їх на письмі.

Чергування приголосних. Основні вимоти чергування у-в, і-й. Уподібнення приголосних. Спрощення в групах приголосних.

ОРФОГРАФІЯ

Правила вживання м'якого знака.

Правила вживання апострофа.

Сполучення йо,ьо.

Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків.

Написання слів іншомовного походження.

Правопис префіксів.

Творення і правопис складних слів.

Вживання великої літери.

Передача російських власних назв українською мовою.

ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ. БУДОВА СЛОВА, СЛОВОТВІР

Лексичне значення слова.

Однозначні і багатозначні слова. Вживання слів у прямому і переносному значеннях.

Групи слів за значенням: синоніми, антоніми, омоніми.

Поняття про фразеологізми. Джерела української фразеології. Прислів'я, приказки і афоризми як різновиди фразеологізмів. Фразеологізми в ролі членів речення.

Корінь, суфікс, префікс, і закінчення – значущі частини слова.

Змінювання і творення слів.

Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід слів з однієї частини мови в іншу.

Зміни приголосних при творенні слів: іменників з суфіксом – *ин(а)* від прикметників на –*ський, -цький, -цький*, іменників і прикметників, що мають буквосполучення –*чи(-ин-)*; зміни приголосних при творенні прикметників на –*зький, -цький, -ський* та іменників на –*ство, -цтво, -ство*.

Сполучні о, е в складних словах.

Написання слів з *тів-, налів-* разом, через дефіс, з апострофом. Дефіс у складних словах.

Творення і правопис складноскорочених слів.

Правильна вимова складноскорочених слів. Узгодження із складноскороченими словами прикметників та дієслів минулого часу.

МОРФОЛОГІЯ

Іменник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники, що означають назви істот і неістот. Загальні і власні назви. Рід іменників. Іменники спільного роду.

Число іменників. Іменники, що мають форму тільки однини або тільки множини. Відмінки іменників. Кличний відмінок в українській мові. Типи відмін іменників. Незмінювані іменники. Норми відмінювання іменників. Особливості відмінювання іменників, що вживаються тільки в множині. Основні способи творення іменників, найчастіше вживані суфікси.

Правопис іменників

Велика буква і лапки у власних назвах.

Не з іменниками.

Букви –*а(я), -у(ю)* в закінченнях іменників 2 відміни.

Букви *е, и, і* в суфіксах –*чок-, -ечк-, -ичк-, -інн(я)-, -енн(я)-, -нн(я)-, -инн(я)-, -ів(о)-, -єв(о)*.

Написання і відмінювання чоловічих та жіночих імен по батькові.

Прикметник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Якісні, відносні та присвійні прикметники. Повні і короткі форми прикметників. Ступені порівняння прикметників.

Прикметники твердого і м'якого груп їх відмінювання.

Способи творення прикметників. Найчастіше вживані суфікси.

Правопис прикметників

Правопис голосних у закінченнях прикметників.

Не з прикметниками.

Букви *ь, е* в суфіксах на означення пестливості та неповноти ознаки (–*еньк-, -есеньк-, ісіньк-, юсіньк-, -уєат-, -юєат-*).

Букви *ь, е, о, и* в прикметникових суфіксах –*ськ-, -ев-, (-ев-), -ов-, (-ов-), -овб-, -овб-, -ин-, -ін-, -ичн-, а також у прикметниках на –зький, -цький*. Букви *н* та *ни* у прикметниках.

Написання складних прикметників разом і через дефіс.

Написання прізвищ прикметникової форми.

Числівник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробові і збірні) і порядкові. Числівники прості і складені.

Відмінювання кількісних числівників. Відмінювання порядкових числівників.

Правопис числівників

Буква *ь* на кінці числівників та перед закінченням у непрямих відмінках.

Роздільне написання складених числівників.

Написання разом порядкових числівників з –*тисячний*.

Вживання форм непрямих відмінків кількісних числівників.

Правильне вживання числівників для позначення дат, часу (годин).

Займенник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Розряди займенників: особові, присвійні, вказівні та зворотні; питальні, заперечні та відносні; неозначені й означальні. Творення заперечних та неозначених займенників.

Правопис займенників

Написання прийменників із займенниками окремо.

Н в особових займенниках 3-ї особи після прийменників.

Дефіс у неозначених займенниках.

Ні в заперечних займенниках.

Уживання займенників для зв'язку речень у тексті. Правильне вживання особових займенників.

Дієслово: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Особливі форми дієслова: дієприслівник, дієприкметник.

Неозначена форма (інфінітив) та особові форми.

Доконалий і недоконалий види дієслова.

Часи дієслова. Минулий час. Зміна дієслів у минулому часі. Теперішній час.

Майбутній час. Відмінювання дієслів теперішнього і майбутнього часу.

Дієслова I і II дієвідмін.

Способи дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Творення дієслів умовного способу.

Творення дієслів наказового способу.

Безособові дієслова.

Способи творення дієслів.

Правопис дієслів

Не з дієсловами.

Правопис –*ться, -ся* в кінці дієслів.

Букви *е, и* в особових закінченнях дієслів I і II дієвідмін.

Буква *ь* у дієсловах наказового способу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього і минулого часу. Безособові дієслівні форми на *-но, -то*.

Правопис дієприкметників.

Правопис голосних у закінченнях дієприкметників.

Відокремлення комами дієприкметникових зворотів (після означуваного іменника).

Правопис голосних і приголосних у суфіксах дієприкметників.

Н у дієприкметниках та *ни* у прикметниках дієприкметникового походження.

Не з дієприкметниками.

Особливості вживання і перекладу дієприкметників.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот. Дієприслівники недоконаного і доконаного виду, їх творення та вживання.

Правопис дієприслівників

Коми при дієприслівниковому звороті й одиничному дієприслівникові.

Не з дієприслівниками.

Прислівник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників. Способи їх творення.

Правопис прислівників.

Букви *н* та *ни* у прислівниках.

Не і *ні* з прислівниками.

И та *і* в кінці прислівників.

Дефіс у прислівниках.

Написання прислівників разом і окремо.

Прийменник як службова частина мови. Прийменник як засіб зв'язку в словосполученні. Непохідні та похідні прийменники.

Правопис прийменників.

Написання похідних прийменників разом, окремо і через дефіс. Особливості вживання прийменників з іменниками.

Сполучник як службова частина мови. Сполучники сурядності й підрядності, їх види. Вживання сполучників у простому і складному реченнях.

Правопис сполучників.

Написання сполучників разом і окремо.

Частка як службова частина мови. Розряди часток за значенням.

Правопис часток.

Написання часток *-бо, -но, -то, -таки, Не* з різними частинами мови.

Вигук як особлива частина мови.

Правопис вигуків

Дефіс у вигуках.

Кома і знак оклику при вигуках.

СИНТАКСИС. ПУНКТУАЦІЯ

Словосполучення.

Будова і види словосполучень за способами вираження головного слова.

Речення

Речення прості і складні, двоскладні і односкладні.

ПРОСТЕ РЕЧЕННЯ

ДВОСКЛАДНІ РЕЧЕННЯ.

ГОЛОВНІ І ДРУГОРЯДНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ

Підмет і присудок головні члени речення.

Способи вираження підмета. Простий і складений присудок (іменний і дієслівний).

Правопис

Тире між підметом і присудком.

Означення, долаток і обставина як другорядні члени речення.

Прикладка як різновид означення. Види обставин (за значенням). Порівняльний зворот.

Написання непоширених прикладок через дефіс; прикладки, що беруться в лапки.

Виділення порівняльних зворотів комами.

ОДНОСКЛАДНІ РЕЧЕННЯ

Односкладні прості речення з головним членом у **формі присудка** (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено – особові, безособові) і **підмета** (називні). Односкладні речення як частини складного речення.

НЕПОВНІ РЕЧЕННЯ

Повні й неповні речення.

Правопис

Тире в неповних реченнях.

РЕЧЕННЯ З ОДНОРІДНИМИ ЧЛЕНАМИ

Однорідні члени речення (із сполучниковим, безсполучниковим і мішаним зв'язком). Речення з кількома рядами однорідних членів. Однорідні й неоднорідні означення. Узагальнюючі слова в реченнях з однорідними членами.

Правопис

Кома між однорідними членами.

Двокрапка і тире при узагальнюючих словах у реченнях з однорідними членами.

РЕЧЕННЯ ІЗ ЗВЕРТАННЯМИ, ВСТАВНИМИ СЛОВАМИ (СЛОВОСПОЛУЧЕННЯМИ І РЕЧЕННЯМИ)

Звертання непоширені і поширені. Вставні слова (словосполучення, речення).

Правило

Розділові знаки при звертанні і вставних словах.

РЕЧЕННЯ З ВІДОКРЕМЛЕНИМИ ЧЛЕНАМИ

Поняття про відокремлення. Відокремлені другорядні члени речення (в тому числі уточнюючі).

Правило

Розділові знаки при відокремлених членах.

ПРЯМА І НЕПРЯМА МОВА. ДІАЛОГ

Пряма і непряма мова як засоби передачі чужої мови. Заміна прямої мови непрямою.

Цитата як спосіб передачі чужої мови.

Діалог.

Правило

Розділові знаки при прямій мові.

Розділові знаки при цитаті.

Розділові знаки при діалозі.

СКЛАДНЕ РЕЧЕННЯ

Складне речення і його ознаки. Складні речення без сполучників, з сурядним і підрядним зв'язком

СКЛАДНОСУРЯДНЕ РЕЧЕННЯ

Складносурядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Слослові зв'язки між простими реченнями в складносурядному.

Правило

Розділові знаки між простими реченнями в складносурядному.

СКЛАДНОПІРЯДНЕ РЕЧЕННЯ

Складнопірядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Основні види пірядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії і ступеня, порівняльні, причинні, наслідкові, мети, умовні, допустові).

Правило

Розділові знаки між головним і підрядним реченнями. Розділові знаки у складнопірядному реченні з кількома підрядними.

БЕЗСПОЛУЧНИКОВЕ СКЛАДНЕ РЕЧЕННЯ

Безсполучникове складне речення. Слослові відношення між простими реченнями.

Правило

Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

СКЛАДНЕ РЕЧЕННЯ З РІЗНИМИ ВИДАМИ ЗВ'ЯЗКУ

Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку.

Правило

Розділові знаки в складному реченні з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку.

ЛІТЕРАТУРА

1.Беляєв О.М. та ін. Українська мова, 10-11 класи. -К.: Освіта, 2014.

2.Юшук І.П. Українська мова . -К.: Либідь, 2016.

3.Ладоня В.О. Українська мова, посібник для підготовки молодших спеціалістів вищих навчальних закладів. - К: Вища школа, 2014.

4.Лобода В.В., Скуратівський В.Л. Українська мова в таблицях: довідник.-К., 2013.

5.Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів. -К: Вища школа, 2015.

6.Орфографічний словник української мови.-К., 2015.

7.Бріцина В.М. Російсько - український словник – довідник. – К: Довіра, 2015.

8. Український правопис /НАН України, Ін-т мовознавства ім.О.О.Потебні, Ін-т української мови – стереотип. Вид. -К.: Наукова думка, 2014.

9.Чак Е.Д. Складні випадки правопису та слововживання. – К, 2016.

10. Плющ М.Я. Бевзенко С. П. Грипас Н.Я. Сучасна літературна українська мова. – К: Вища школа, 2014.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ НА ОСНОВІ БАЗОВОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

КІЛЬКІСТЬ НАБРАНИХ БАЛІВ	Оцінка за 200 бальною шкалою	КІЛЬКІСТЬ НАБРАНИХ БАЛІВ	Оцінка за 200 бальною шкалою
7	150	12	200
6,8	148	11,9	199
6,6	146	11,8	198
6,4	144	11,7	197
6,2	142	11,6	196
6	140	11,5	195
5,9	139	11,4	194
5,8	138	11,3	193
5,7	137	11,2	192
5,6	136	11,1	191
5,5	135	11	190
5,4	134	10,8	188
5,3	133	10,6	186
5,2	132	10,4	184
5,1	131	10,2	182
5	130	10	180
4,8	128	9,8	178
4,6	126	9,6	176
4,4	124	9,4	174
4,2	122	9,2	172
4,0	120	9	170
3,9	119	8,8	168
3,4	114	8,6	166
3,0	110	8,4	164
2,9	109	8,2	162
2,4	104	8	160
2,0	100	7,8	158
1,9	100	7,6	156
1,4	100	7,4	154
1,0	100	7,2	152